

TEKSTİL GİYİM AYAKKABI VE DERİ BÖLÜMÜ

AYAKKABI TASARIM VE ÜRETİMİ PROGRAMI

KUMAŞ BİLGİSİ

TEKSTİL YÜZEYLER

- Tekstil liflerinden ya da ipliklerden, dokuma, örme veya çeşitli tekniklerle elde edilen ürünlere (Dokuma kumaş, örgü yüzey, tela, astar, kurdele, dantel vb.) “Tekstil Yüzeyleri” denir.
- Çeşitli tekniklerle üretilen tekstil yüzeyleri farklı yapı, özellik ve niteliklere sahiptir. Dokumalarda bu yüzeylerden biridir.

DOKUMA YÜZEYLER

Dokuma, en az iki iplik (yatay ve dikey) grubunun belli sistemlere göre dik açı yaparak kesişmesinden oluşmaktadır. Ortaya çıkan ürünler ise tekstil ürünlerdir.

Dokumayı oluşturan boyuna yani dikey ipliklere en bilinen ismiyle çözgü denilmektedir. Çözgü,; eriş, arış, direzin gibi isimlerle de bilinmektedir.

Yatay ipliklere ise atkı denilmekte, argaç, geçki isimleri de kullanılmaktadır.

DOKUMALAR

Dokumacılık sanatının başlama tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemekle beraber, insanların yaşamlarını ve yaptıklarını önce resimlerle sonra da yazı ile ifade etmeye başlamasından çok eskidir.

Dokumalar geçmişte basit tezgahlarda el ile üretilmekte iken sanayinin gelişmesi ile endüstriyel bir ürüne dönüşerek fabrikalarda seri halde üretilebilmektedir.

Bu durumda dokumalar iki temel sınıfa ayrılabilir.

- * EL DOKUMALARI
- * MAKİNE DOKUMALARI

EL DOKUMALARI

El Dokumaları çeşitli teknik ve farklı tezgahlarla yapılmaktadır. Dokumalar araç özelliğine göre şu şekilde sınıflandırılmaktadır;

- Kirkitli Dokumalar
- Mekikli Dokumalar
- Mekiksiz Dokumalar
- Çarpanalı Dokumalar

KIRKITLİ DOKUMALAR

- **Düz Kirkitli Dokumalar**

- * Kilim
- * Cicim
- * Zili
- * Sumak

Havlı Kirkitli Dokumalar

- * Halı
- * Tülü

MEKİKLİ DOKUMALAR

* **Mekikli Dokumalar**

Yan yana sıralanmış çözümlü ipliklerinin gruplar halinde «gücü» adı verilen çerçevelerin yukarı kaldırılıp indirilmesi ile arada oluşan ve ağızlık denilen açıklıktan mekik yardımı ile atkı ipliklerinin geçirilmesi ile elde edilen dokumalardır.

* **Çarpana Dokumalar**

Deri, ince ağaç, kalın karton, mukavva vb. gereçlerden geometrik biçimlerde kesilmiş, köşeleri delikli araçlar yardımıyla yapılmaktadır.

Bu deliklerden geçirilen çözümlüler döndürülerek açılan aralıklara atkı ipliklerinin geçirilmesi ile dar ene sahip dokumalar elde edilmektedir.

BEZ AYAĐI DOKUMALAR

Dokumaların en basit şekli, bez ayağı veya bez dokumalar olarak isimlendirilmektedir.

1902'de Çatalhöyük'te yapılan kazılarda Neolitik ađa ait (M.. 6000) dokuma parçaları bulunmuştur.

En eski kumaş parçası olan bu dokumalar bez ayağı örgüsü ile dokunmuşlardır.

Hayvancılık yapılan yerlerde yönlü dokumaların, pamuk yetiştirilen bölgelerde pamuklu dokumaların diğer dokumalar arasında daha fazla yer aldığı görülmektedir.

KAYNAKLAR

- ▶ Aytaç, Ç. (1997). El Dokumacılığı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- ▶ Kaya, F, Ergenekon, C. (1989). Mekikli El Dokumacılığı.
- ▶ Onuk, T., Akpınarlı, F., Ortaç, S., Ayda, D., Küçükkömürler, S., Köklü, H. (2005). Ankara İli El Sanatları ve Beslenme Kültürü. Atatürk Kültür Dil Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı. Ankara.
- ▶ M.E.B. MEGEP. (2007). Tekstil Yüzeyleri. Giyim Üretim Teknolojisi. Ankara